

Нагрибельна Інна

Сугейко Любов

м. Херсон

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЛІНГВОДИДАКТИЧНОЇ ОСВІТИ ЗАСОБОМ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Важливим завданням сучасної педагогічної освіти є підготовка студентів до професійної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах на основі ґрунтовних фахових знань. Використання сучасних освітніх технологій у системі підготовки учителів початкових класів до навчання української мови сприяє формуванню в майбутніх фахівців не тільки системи професійних знань, але й особистісних і професійних якостей, які в подальшому забезпечать більш успішне виконання професійних обов'язків. Однією із складових підготовки кваліфікованого фахівця, здатного до компетентної професійної діяльності, є самостійна робота.

Проблема технологізації навчально-виховного (освітнього) процесів на різних рівнях перебуває в полі зору багатьох учених-лінгводидактів, її різні аспекти досліджувались у працях З.Бакум, Н.Голуб, М.Пентилюк, О.Семенов, Т.Симоненко та ін. Організація ефективної самостійної роботи майбутніх учителів початкових класів із використанням сучасних педагогічних технологій розглядалася у наукових дослідженнях В.Бадер, А.Богущ, Л.Жалдак, І.Нагрибельної та ін.

Останнім часом набуває все більшої популярності в освітньому середовищі та доводить свою ефективність технологія дистанційного навчання.

У науковій літературі представлено чимало тлумачень поняття «дистанційне навчання», «дистанційна освіта» та наукових дискусій навколо цього, тому можемо констатувати відсутність одностайності в досліджуваному питанні. Так В. Краєвський розмежовує поняття

«дистанційне навчання», «дистанційна освіта». На його думку «дистанційною є не форма отримання освіти, а технологія навчання, тому доцільно говорити про дистанційне навчання». [3]

О. Копусь, Є. Полат визначають дистанційне навчання як якісно нову форму освіти, що ґрунтується на принципі самостійності навчання студентів і сучасних педагогічних методиках, технічних засобах передання інформації як особливого типу освітньої діяльності. Когнітивний та процесуальний компоненти цієї діяльності забезпечуються за допомогою електронно-технічних засобів при опосередкованій взаємодії віддалених один від одного учасників. [2]

У своїй монографії І. Нагрибельна, досліджуючи проблему самостійної роботи майбутніх учителів початкових класів засобом дистанційного навчання, проаналізувала та узагальнила його переваги та недоліки. Спираючись на наукові позиції Д.Чернилевського, дослідниця говорить про якісно новий рівень академічної мобільності студентів, що надає їм можливість переходу від однієї освітньої програми до іншої, з одного навчального закладу в інший для продовження освіти, одночасного навчання в різних навчальних закладах, зокрема й закордонних; про високу якість освіти за рахунок реалізації комплексних освітніх програм, заснованих на кращих традиціях вітчизняної освіти, міжнародному досвіді використання передових інформаційних технологій тощо. [5]

Обговорюючи переваги використання новітніх технологій, варто порівняти дві форми навчання – стаціонарну і дистанційну. Особливістю традиційного навчання є введення в освітній процес обмеженої кількості інформації у вигляді лінійного тексту. Дистанційне навчання пропонує широкий вибір навчальних матеріалів, що постійно оновлюються і до того ж представлені на фоні яскравих зображень (малюнків, схем, таблиць тощо) у супроводі аудіо- та відео презентацій. Окрім того, комп'ютерне навчання надає можливість доступу до різноманітних джерел інформації –

електронних бібліотек, мультимедійних підручників, довідкових матеріалів (словників, енциклопедій, карт тощо).

Результати порівняння свідчать про значні переваги використання інформаційних технологій і дають можливість виділити такі характерні риси дистанційної освіти [1], як: гнучкість, індивідуальний підхід до процесу навчання, модульність, паралельність, інтернаціональність, технологічність, економічність, велика аудиторія, нова роль викладачів, якість тощо.

Ефективність дистанційного навчання, безумовно, залежить від сумлінного та старанного підходу до організації власної навчально-пізнавальної діяльності. Тому недоліком дистанційної освіти вважають той факт, що неможливо точно визначити рівень самостійності студентів у виконанні завдань, ступінь засвоєння ними матеріалу і відповідно їхній загальний освітній рівень

Дистанційні форми роботи на педагогічному факультеті можна використовувати під час самостійної підготовки до занять із сучасної української мови з практикумом, української мови за професійним спрямуванням або методики навчання української мови.

Дистанційна форма навчання засобом Інтернету є ефективною і зручною формою отримання нових знань та компетенцій, підвищення рівня професійності, самоосвіти. Процес дистанційного навчання поєднує самостійне засвоєння матеріалу, перевірку своїх знань за допомогою тестів та інших видів завдань. Це актуально не тільки для студентів денної (заочної) форми навчання, а й для тих, хто перебуває на індивідуальному графіку відвідування занять і хоче самостійно опрацювати курс «Методика навчання української мови».

Наведемо деякі види завдань до тематичного модуля «Методика навчання грамоти»:

1. Складіть анотацію на розділ «Букваря», присвячений добукварному етапу навчання грамоти.

2. Охарактеризуйте напрями роботи з навчання грамоти у новій українській школі. Скористайтеся матеріалами освітньої інформаційної платформи <https://ed-era.com/nus>

3. Проаналізуйте навчальні програми з української мови, що вийшли у XXI столітті. Які зміни простежуються у підходах до навчання грамоти? Скористуйтеся матеріалами статті «Інновації у мовній освіті молодших школярів» (2017 р.). **Режим доступу:** <http://pptp.kubg.edu.ua/numbers/52-arkhiv-nomeriv-2017-r/155-4-2017-roku.html?showall=&start=9>

4. Сформулюйте, які питання ви б хотіли обговорити зі студентами під час дискусії з теми «Шляхи реформування мовної освіти».

5. Зробіть аналіз одного з діючих букварів за схемою, що представлена в навчально-методичному посібнику «Самостійна робота студентів під час вивчення методик української та російської мов». **Режим доступу:** <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/316>

Запропонуйте можливі шляхи вдосконалення аналізованого підручника.

6. Перегляньте фрагмент відеоуроку з навчання грамоти. Які прийоми навчання письма букв були використані вчителем неправильно. Подайте правильну методику реалізації цих прийомів.

7. Розробіть мультимедійний супровід у вигляді презентації для вивчення букв на позначення голосних та приголосних.

8. Обґрунтуйте послідовність дій вчителя під час роботи з алгоритмом-схемою щодо вивчення нової букви. Скористайтесь посібником Чабайовської М.І. «Єдині зразки калігра-фічного письма букв українського алфавіту та цифр».–Тернопіль: Мальва– ОСО, 2009 – С.39.

9. Складіть анотований список методичних статей на тему «Методика навчання грамоти» за поданим зразком:

Автор

Назва статті

Вихідні дані

У статті розглядаються...

Автор робить висновок...

Дидактичний контекст запропонованих вправ і тестів передбачав не лише контроль сформованості індивідуальної мовотворчості майбутніх учителів початкових класів, а й стимулювання їхньої мовленнєвої креативності, що сприяє підвищенню професійної адаптивності, формуванню здатності адекватно реагувати на комунікативні виклики соціуму.

Матеріали завдань розміщуються у веб-системі «KSU Online» Херсонського державного університету, яка розроблена на базі інформаційного середовища Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment). Авторський дистанційний курс із методики навчання української мови для студентів спеціальності «Початкова освіта» створений на кафедрі філології доцентами Нагрибельною І.А., Мельничук Ю.Ю., Сугейко Л.Г. і складається з тематичних модулів, кожен з яких структурований згідно із загальнодидактичними етапами освітнього процесу та включає: блок завдань для самостійного опрацювання, що спонукає студента до самостійного пошуку інформації, її творчого осмислення, організації свого робочого часу та відповідальності за власну навчальну діяльність.

До кожного тематичного модуля додається перелік рекомендованих інформаційних джерел, що містить не тільки сучасну методичну літературу й статті, надруковані в періодичних виданнях, а й інтернет-сторінки з посиланнями.

Дистанційне навчання дає можливість реалізувати індивідуальний підхід до навчання, поєднувати навчально-пізнавальну діяльність із професійною, здійснювати об'єктивний контроль рівня сформованості мовної і мовленнєвої компетенції студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні // www.osvita.org.ua.
2. Копусь.О.А. Проблема формування культури фахового мовлення майбутніх учителів нефілологічних спеціальностей / О.А.Копусь // Наука і освіта. – №1-2. – 2007. – С.144-147.
3. Краевский В.В. Основы обучения. Дидактика и методика: учеб. пос. [для студ. высш. учеб. заведений] / Владимир Викторович Краевский, Андрей Викторович Хуторской. – М.: Академия, 2007. – 352 с.
4. Нагрибельна І.А., Сугейко Л.Г., Мельничук Ю.Ю. Самостійна робота студентів під час вивчення методик української та російської мов: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І.А. Нагрибельна, Л.Г. Сугейко, Ю.Ю. Мельничук. – Херсон: СТАР, 2014. – 292 с. С.12-14). **Режим доступу:** <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/316>
5. Нагрибельна І.А. Самостійна робота в системі підготовки майбутніх учителів початкових класів до навчання української мови: [монографія]. / І.А.Нагрибельна.– Херсон, 2016. – 310 с.
6. Пентилюк М.І. Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики: збірник статей./ М.І.Пентилюк. –К.: Ленвіт, 2011. – 256 с.